

~~~~~
SØNDRE LAND
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023

SØNDRE LAND-BARNEHAGENE

Revidert 31.01.2023

INNHOLDSFORTEGNELSE

Velkommen til Søndre Land-barnehagene!	3
Kommunale barnehager i Søndre Land	4
Verdigrunnlag	5
Barnesyn.....	5
Demokrati.....	5
Mangfold, likestilling og likeverd.....	5
Livsmestring og helse.....	6
Trygt og godt barnehagemiljø.....	6
Barnehagens formål og innhold	7
Lek, læring og dannelse.....	7
Omsorg.....	8
Vennskap og fellesskap.....	8
Kommunikasjon og språk.....	8
Overganger	9
Tilvenning.....	9
Overgang innad i barnehagen.....	9
Overgang til skole og SFO.....	9
Pedagogisk virksomhet	10
Planlegging.....	10
Vurdering.....	10
Observasjon.....	10
Digital praksis.....	10
Barns medvirkning.....	11
Dokumentasjon.....	11
Progresjon.....	11
Samarbeidspartnere	12
Helsestasjonen.....	12
PPT.....	12
Logoped.....	12
Spesialpedagogikk.....	12
Barnevernet.....	12
Drøftingsteam.....	12
Praktisk info	13
Planleggingsdager.....	13
Ferie.....	13
Kjøp av dag.....	13
Bytting av fridag.....	13
Oppsigelse og endring av plass.....	13
IST.....	14
Bursdag.....	14
Sykdom.....	14
Mat.....	14
Klær.....	14
Trafikk.....	14
Foreldresamarbeid	15
Fagområdene	16
Felles Kompetanseutvikling – COS	19
HMS og Internkontroll	22
Årshjul	23

VELKOMMEN TIL SØNDRE LAND-BARNEHAGENE

I formålsparagrafen i [barnehageloven](#) står det:

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

Barnehagen er ifølge [rammeplan for barnehagen](#) en pedagogisk virksomhet der samfunnsmandatet er å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste. Dette skal gjøres i samarbeid og forståelse med barnas hjem.

Rammeplanen er en forskrift til Lov om barnehager og bygger på formålsparagrafen. Synet på barn og barndom, et helhetlig læringsbegrep og barnehagen som arena for omsorg, lek, læring og danning er sentrale prinsipper. Barnehagens verdigrunnlag skal gjenspeiles i det pedagogiske arbeidet, og barnets beste skal være et overordnet prinsipp.

Planen fremhever betydningen av voksnes holdninger, kunnskaper og ferdigheter til å møte, forstå og oppdra barn til aktiv deltakelse i et demokratisk samfunn. Sosial og språklig kompetanse samt sju fagområder er fremhevet med egne mål.

Målet med rammeplanen er å gi styrer, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Rammeplanen gir også informasjon til foresatte, eier og tilsynsmyndighet.

Alle ansatte i barnehagen er underlagt forvaltningslovens regler om taushetsplikt. §20 Lov om barnehager. Barnehagepersonalet - vanligvis styrer - har opplysningsplikt til sosialtjenesten og barneverntjenesten. §§21 og 22 Lov om barnehagen.

[Her](#) finner du kommunens egne vedtekter for barnehage.

KOMMUNALE BARNEHAGER I SØNDRE LAND

Søndre Land kommune har 4 kommunale barnehager. Klikk på lenkene for å se barnehagens hjemmeside. Her finner du nyttig informasjon om barnehagene.

Grettegutua barnehage

Hokus: 940 31 365
Pokus: 907 40 655
Småtroll: 911 75 026
Ida Flatlien (fungerende styrer):
992 34 418
[Ida.flatlien@sondre-land.kommune.no](mailto:ida.flatlien@sondre-land.kommune.no)

Hov barnehage

Nøtteliten: 948 83 443
Tommeliten: 940 54 702
Kvisten: 940 54 703
Knerten: 904 03 623
Linn Kirsebom (styrer): 950 78 266
linn.kirsebom@sondre-land-kommune.no

Svingen barnehage

Blå: 90827826
Grønn: 90826556
Gul: 47685982
Anders Haugen (styrer): 91360844
anders.haugen@sondre-land-kommune.no

Trevatn barnehage

Trevatn barnehage: 950 57 423
Heidi Bergestuen (styrer) 415 59 442
heidi.bergestuen@sondre-land-kommune.no

VERDIGRUNNLAG

Vårt verdigrunnlag bygger på verdigrunnlaget som er fastsatt i barnehageloven og som rammeplanen understreker som det viktigste vi gjør i barnehagen – nemlig å ivareta barnas behov for trygghet og omsorg, anerkjennelse, tilhørighet og medvirkning i fellesskapet.

Barnesyn

Barndommen har en egenverdi. Synet på barn som selvstendige subjekter – kompetente mennesker med egne opplevelser, tanker og følelser, skal være styrende for vår praksis. Vi ønsker at barn skal få lov til å være barn og anerkjenner at det som skjer her og nå er det som har størst betydning for barnet. Dette gjør vi ved å følge barnet og barnets behov når det er mulig. Vi skal gi tid og rom for barnas lek og vi skal være tilstede i øyeblikkene.

Demokrati

Søndre Land-barnehagene jobber for å fremme et inkluderende fellesskap hvor alle barn får mulighet til å kunne si sin mening og føle seg hørt. Barnehagen skal anerkjenne at barna opplever verden på en annen måte enn voksne, og gjøre sitt beste for at de skal føle seg sett og forstått. Barna skal veiledes slik at de utvikler en forståelse for fellesskapet og andres ulike behov.

Mangfold, likestilling og likeverd

Barnehagene i Søndre Land skal fremme respekt for menneskeverdet, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Barnehagen skal synliggjøre mangfoldet som finnes i samfunnet, og respekten for ulike måter å tenke, tro og leve på. Den enkelte skal anerkjennes for den man er, og oppleve seg som en viktig del av fellesskapet på tross av hvor forskjellige vi er. Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet, og synliggjøre variasjoner i verdier, religion, livssyn og familieformer. For å kunne forvalte og utvikle morgendagens samfunn, er det viktig at barna tidlig lærer verdien av å møte andre med respekt uavhengig av hverandres forskjeller.

Livsmestring og helse

Søndre Land-barnehagene skal ha et helhetlig syn på helse, og arbeide for å ivareta barns fysiske, psykiske og sosiale helse. Barnehagen skal være et trygt sted å være, hvor barna opplever samspill, vennskap og fellesskap. Vi skal være en arena for fysisk aktivitet og bevegelsesglede og gi rom for aktiv og kroppslig lek ute og inne. Ved å ha hvilestund i barnehagen gir vi barna mulighet til ro og avslapping i en aktiv barnehagehverdag, og balanse mellom aktivitet og hvile.

Trygt og godt barnehagemiljø

Gjennom den daglige og nære kontakten med barna er barnehagen i en sentral posisjon til å kunne observere og motta informasjon om barnas omsorgs- og livssituasjon. Vi som jobber i barnehagen har et særskilt ansvar for å ivareta barnas psykososiale miljø. Det ble i 2020 tilføyd et kapittel i barnehageloven, kapittel 8.

§ 41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid: Denne paragrafen er ny og gir regler om nulltoleranse og forebyggende arbeid i barnehagen.

§ 42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt): Denne paragrafen skal sikre at barnehagebarn har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø og at alle som arbeider i barnehagen har plikt til å følge med og gripe inn hvis de får mistanke eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn: Denne bestemmelsen er ny og fastsetter en skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen krenker et barn (Barnehageloven, 2020).

Søndre Land kommune deltar i Læringsmiljøprosjektet. Barnehagene, skolene og kommunene som er med i prosjektet får veiledning av team satt sammen av fagpersoner fra Læringsmiljøsentret og erfarne skole- og barnehagefolk. I tillegg samles deltakerne til faglig påfyll og samarbeid på nasjonale fagdager hvert semester. Veiledningen varer i to år. Deltakerne jobber med tema som læringsmiljø, forebygging, avdekking og håndtering av mobbing, samt regelverk, ledelse og organisasjonsutvikling. PP-tjenesten er en aktiv del av prosjektet og deltar sammen med barnehagene og skolene.

Søndre Land-barnehagene har en felles handlingsplan for et trygt og godt barnehagemiljø.

BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

Lek, læring og danning

Søndre Land-barnehagene skal ha et helhetlig syn på lek, læring og danning og se disse begrepene i sammenheng med hverandre. Lek, læring og danning legger grunnlaget for bl.a. språk, undring, vennskap og sosial kompetanse.

Lek er barnas naturlige væremåte og har en egenverdi i seg selv. Rammeplanen vår sier at barnehagen skal fremme et inkluderende miljø der alle barn kan delta i lek (s. 20-21). I Søndre Land-barnehagene er det viktig at alle barn opplever et rikt lekemiljø sammen med gode lekekamerater i sin barnehagehverdag. Personalet skal sørge for å finne en balansegang mellom det å beskytte barnas lek når de har behov for det og veilede barn inn i lek.

Læring er viktig for at barna skal oppleve mestring, nysgjerrighet og utvikling. Sammen med barna utforsker vi og undrer oss over små og store fenomener i hverdagen vår – både i organiserte aktiviteter og i spontane øyeblikk.

Danning handler bl.a. om hvordan vi forholder oss til omverdenen og samfunnet rundt oss (Rammeplanen, s. 21). I Søndre Land-barnehagene skal barna få oppleve at de har mulighet til å kunne påvirke sin egen hverdag gjennom dialog og aktiv lytting til hverandre i et inkluderende fellesskap.

Omsorg

Omsorg er en forutsetning for trygg tilknytning, utvikling av empati og nestekjærlighet. Sammen med dere foreldre er vi barnas omsorgskollektiv ved at vi utgjør en stor og viktig betydning for omsorgen.

Barnehagene skal ivareta barnas behov for omsorg ved å gi barna mulighet for ro, hvile og et fang å sitte på når de har behov for det.

Vennskap og fellesskap

Vennskap er en form for sosial kompetanse som er veldig viktig for barna i barnehagen. Det å ha en venn og å være en del av et fellesskap gir grunnlag for trivsel. Barnehagene skal legge til rette for utvikling av vennskap og fellesskap ved å være nærværende voksne som skaper arenaer for positivt samspill og gode relasjoner.

I barnehagene snakker vi om og skaper gode normer for samhandling, vennskap og fellesskap.

Personalet skal veilede barna slik at de lærer å sette seg inn i andre sine perspektiv. Dette kan bidra til at barna får gode redskaper til å håndtere konflikter og gjøre det lettere å opprettholde vennskap og gode relasjoner med andre barn.

Kommunikasjon og språk

Kommunikasjon kan være både verbalt og nonverbalt. Barnehagene i Søndre Land skal anerkjenne og respondere på barnas uttrykk, støtte barnas språkutvikling og legge til rette for at alle barna får delta i samtaler. Barnehagene skal følge med på barnas språk og fange opp barn som trenger en ekstra form for støtte. Dersom det skulle være aktuelt kan vi få hjelp og veiledning fra ulike samarbeidspartnere. Dette gjennomføres evt. i tett dialog med foreldrene.

OVERGANGER

Tilvenning

Når barnet starter i en ny barnehage kaller vi perioden tilvenning. Her skal barnet bli kjent med nye barn og voksne og i ukjente omgivelser. Overgangen kan for mange barn oppleves som litt skummel og krevende. Målet for tilvenningsfasen er at barnet knytter seg til personalet i barnehagen slik at de kan bruke de voksne som jobber der som tilknytningspersoner.

Hver barnehage har utarbeidet en egen rutine for hvordan tilvenningen skal foregå. Rutinen blir tilpasset hver enkelt barnehage. Barnehagene arrangerer besøksdager før barnehagestart og utveksler viktig informasjon med foreldrene i forkant.

Overgang innad i barnehagen

I barnehager med flere avdelinger vil det bli overganger innad i barnehagen. Et eksempel på dette er når et barn skal gå over fra en småbarnsavdeling til avdeling for eldre barn. Foreldre skal få god informasjon om overgangen og den nye avdelingen i forkant og barna skal få god tid til å bli kjent på den nye avdelingen sammen med kjente barn og voksne før overgangen.

Overgang til skole og SFO

I Søndre Land skal barnehagene legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang til skole og evt. SFO (Rammeplanen, s. 33). I løpet av vårhalvåret besøker skolestarterne hverandre for å bli bedre kjent til skolestarten. Senere på våren besøker barnehagene skolen og SFO og faddere blir fordelt. Rammeplanen sier at barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som et utgangspunkt før skolestart (s. 33). Vi gjennomfører derfor overføringsmøter sammen med skolen.

Skolestarterne har sitt eget opplegg i barnehagen med, skoleforberedende aktiviteter. Psykisk helse, sosial kompetanse og mestringsglede er viktige stikkord i skolestarteropplegget.

Mål for overgangene er:

- Trygghet og forutsigbarhet for alle parter.
- God informasjonsflyt.
- Barn og foreldre skal oppleve å bli sett, hørt og føle seg ivaretatt i prosessen.

PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Planlegging

Planlegging er en viktig del av barnehagenes virksomhet og baseres bl.a. på mål fra Rammeplanen og medvirkning fra foreldre og barn. Ved å planlegge blir det pedagogiske arbeidet systematisk og forutsigbart. Ulike faktorer som observasjon, dokumentasjon, refleksjon og systematisk vurdering må tas i bruk når barnehagene utfører planleggingsarbeidet. Alle barnehager sender ut sin egen månedsplan med informasjon om den kommende måneden. I tillegg deles det ut diverse infoskriv i løpet av året.

Vurdering

Kontinuerlig evaluering og vurdering er en viktig del av barnehagens pedagogiske arbeid og skal foregå jevnlig. Barnehagenes pedagogiske arbeid skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer og aktuelt lovverk. Målet med vurderingen er å sikre at alle barn får et godt tilbud og at barnehagen drives i samsvar med rammeplanen og barnehageloven.

Observasjon

Formell og uformell observasjon danner grunnlaget for vår dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet med barna. Gjennom observasjon ser vi litt ekstra godt på barns lek, læring, utvikling, interesser og behov. Som hovedregel er det ikke bekymring som ligger til grunn for observasjonene, men behovet for å sikre at alle barn får tilpassede utfordringer og oppfølging og blir godt ivaretatt. Ved behov for å koble inn andre instanser i observasjon av enkeltbarn henter vi alltid inn samtykke fra dere foreldre først.

Barnehagene benytter **TRAS** (tidlig registrering av språk) som en supplerende observasjonsmetode hvis vi trenger å vite litt mer om et barns språkutvikling. Ved samtykke fra foreldrene kan det kobles inn veiledning fra støttetjenester som logoped eller spesialpedagog. **ALLE MED** er et observasjonsskjema for flere utviklingsområder hos barnet og gir et mer helhetlig bilde av det barnet mestrer. Hvis vi er bekymret for noen områder av barnets utvikling kommuniseres dette i tett samarbeid med barnets foreldre/foresatte.

Digital praksis

Digital praksis handler om å bruke digitale verktøy for å støtte barns læreprosesser og bidra til lek og kreativitet. Det skal brukes med omhu sammen med de voksne og skal ikke dominere som arbeidsmåte. Barna skal lære nettvett og bruken av digitale verktøy skal gi dem en begynnende forståelse av etikk, kildekritikk og opphavsrett.

Barns medvirkning

Medvirkning handler bl.a. om å ha innflytelse på det som skjer rundt seg (Rammeplanen, s. 27). Barna skal få gi uttrykk for sitt syn på hverdagen sin i barnehagen. Barnehagene skal oppfylle det ved å være tilstede og lydhøre for alle uttrykk som barna gir – både verbale og nonverbale. Vi skal følge barna når det er mulig og ta tak når det er nødvendig.

Barna får mulighet til å medvirke i barnehagens planlegging og vurderingsarbeid ved at personalet utarbeider åpne planer som gir rom for å følge barnas spontanitet. Vi skal lytte til barnas synspunkter og gi rom for ulike prosjekter og temaer basert på barnegruppas interesser. Barnehagene skal tilpasse medvirkningen til barnas alder, modenhet og forutsetninger.

Dokumentasjon

Dokumentasjon handler om å synliggjøre barnehagens pedagogiske arbeid. Barnehagene må bl.a. dokumentere at de oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon er et fysisk materiale som f.eks. bilder, filmer, tegninger og annet observasjonsmateriale. Dokumentasjonen kan gi et innblikk i hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen.

Barnehagene skal dokumentere vurderinger av barnegruppen og enkeltbarnets trivsel når det er nødvendig for å kunne gi et tilrettelagt tilbud. Dette kan gjøres ved f.eks. observasjon, praksisfortellinger og notater/løpende protokoll.

Personopplysninger er f.eks. innsamling, registrering, sammenstilling, lagring og utlevering av opplysninger som kan knyttes til en enkeltperson. Disse opplysningene behandles i samsvar med personopplysningsloven, med unntak av saker som knyttes opp mot opplysningsplikten i barnehageloven §22. Foreldre har rett til å få se dokumentasjon om egne barn og rett til å få korrigeret opplysninger som er feil eller misvisende (Rammeplanen, s. 39). Ved oppstart får foreldre utdelt et skjema hvor de bl.a. kan gi sitt samtykke til at barnehagen kan ta bilder av barna.

Progresjon

Hos oss er det viktig at barna får en naturlig progresjon i de årene de går i barnehagen. Progresjon innebærer at barna skal få utvikle seg, lære og oppleve fremgang i takt med at de blir eldre. Dette viser seg blant annet gjennom arbeidet med de sju fagområdene. Barna skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, og skal sørge for at barna som trenger ekstra støtte tidlig får et tilrettelagt tilbud.

SAMARBEIDSPARTNERE

Helsestasjonen: Helsestasjonen arbeider med å fremme barns helse og trivsel og forebygge sykdom og skade. Dette er en viktig samarbeidspartner for barnehagene.

PPT: PPT er en forkortelse for pedagogisk psykologisk tjeneste, og har både system- og individrettede arbeidsoppgaver. Barnehagene i Søndre Land har faste kontaktmøter med PPT. Kontaktmøtene bidrar til å sikre et systematisk samarbeid og er en arena hvor PPT kan bistå barnehagene i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling med mål om et likeverdig og tilpasset pedagogisk tilbud for alle barn. Hvis det er bekymring rundt et barns utvikling tas dette opp, med de foresattes samtykke, i et henvisningsmøte. Etter en henvisning skal PPT utarbeide en sakkyndig vurdering som ligger til grunn for vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Logoped: Logopedtjenesten hjelper barn som har språkvansker, stemmevansker, taleflytvansker (stamming) og språklydvansker. Dersom logoped skal kontaktes skjer dette i samarbeid med foreldrene og det kreves samtykke/henvisning for å sette i gang tiltak. Både foreldre og ansatte kan anbefale logoped, men det er opp til foreldrene å ta avgjørelsen.

Spesialpedagogikk: Dersom barnas behov ikke kan dekkes av det allmennpedagogiske barnehagetilbudet skal barnehagen opplyse foreldrene om at de kan ha rett på en sakkyndig vurdering. Denne vurderingen avgjør om barnet har rett på spesialpedagogisk hjelp. Det er PPT som utarbeider sakkyndig vurdering, og styrer fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp ut fra dette. Samtykke og medvirkning fra de foresatte skal ivaretas i hele prosessen. I følge Barnekonvensjonen artikkel 12 skal barnet også bli hørt og få gi uttrykk for sine synspunkter i disse prosessene. Barnehagene skal sørge for at alle barn som har rett på spesialpedagogisk hjelp inkluderes inn i det allmennpedagogiske tilbudet. Formålet med spesialpedagogisk hjelp er å gi tidlig hjelp og støtte til barn som har behov for det (Barnehageloven).

Barnevernet: Barnevernet har ansvar for å bl.a. undersøke, følge med og finne barn som har behov for diverse tiltak for å kunne leve under trygge oppvekstvilkår. Når det er nødvendig iverksetter de tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer. Det er viktig at hjelpen når fram til de som trenger det og at de som trenger det får hjelp til rett tid. I følge Barnehageloven §22 (opplysningsplikt til barnevernet) plikter barnehagene å melde ifra til barnevernet dersom det er mistanke om mishandling eller andre former for omsorgssvikt.

Drøftingsteam: For å sikre et godt samarbeid på tvers av de ulike samarbeidsinstansene våre er Søndre Land-barnehagene en del av en arena som heter drøftingsteam. Dette er en arena hvor vi kan drøfte saker vi har på hjertet sammen med dyktige fagfolk med stor kompetanse på sitt område.

PRAKTISK INFORMASJON

Planleggingsdager

Barnehagene har fem planleggingsdager i løpet av et barnehageår. Disse dagene blir brukt til planlegging i hver enkelt barnehage og til kurs for alle barnehageansatte. På disse dagene er barnehagen stengt for barna. Personalet har også personalmøter på kveldstid en gang i måneden. Møtene blir brukt til planlegging, evaluering, veiledning og andre faglige temaer. [Her](#) finner du datoer for planleggingsdagene våre.

Ferie

Hvert barn skal ha minst 4 uker ferie i løpet av barnehageåret. 3 av disse ukene skal tas sammenhengende som sommerferie.

I henhold til vedtak i kommunestyret 13.12.21 er kommunes barnehager stengt tre uker i sommerferieavviklingen. **For 2023** gjelder dette uke **29, 30 og 31**.

I Søndre Land kommune praktiserer vi samkjøring i en barnehage i romjula og påskeuka. Alle barnehagebarn med behov for barnehageplass kan benytte seg av tilbudet i den barnehagen som er åpen. Vi kartlegger behovet for barnehageplass i forkant av de ulike feriene og bemanner ut ifra behovet. Dere får info om hvilken barnehage som er åpen i samkjøringsukene i et eget skriv.

Kjøp av dag

For barn som ikke har 100% plass kan det søkes om «kjøp av dag». Det er mulighet for å kjøpe ekstra dager dersom det er en ledig plass som ingen «eier» på enkeltdager. Dette kan være utfra behov for ekstra dag eller på dager med spesielle aktiviteter i barnehagen. Man kan da kjøpe hel eller halv dag. (gjelder da ENTEN fra 06.30- 11.30 ELLER 11.30-16.30). Det er styrer som utfra en vurdering av kapasitet godkjenner «kjøp av dag».

Bytting av fridag

Det er ikke mulig å bytte fridag fordi dere f.eks. skal ut på noe en dag dere har plass og gjerne vil komme den dagen dere egentlig har fri. Da må det evt. kjøpes en ekstradag dersom det er ledig plass på avdelingen.

Oppsigelse og endring av plass

Dersom dere ønsker å endre barnets plass, bytte barnehage eller si opp plassen kan dere klikke [her](#).

IST HOME/Daglig Dialog

Barnehagene i Søndre Land bruker IST til blant annet registrering av barnas oppholdstid, registrering av sykdom/fravær og kommunikasjon ut mot foreldrene. Last ned appen IST Home når dere har fått tilbud om barnehageplass.

Bursdag

Bursdagene feires med samling og bursdagssang. Vi lager også krone og gir bursdagsbarnet bilder fra dagen. Innholdet i samlingen og feiringen tilpasses hvert enkelt barn.

Bursdagsinvitasjoner skal deles ut utenom barnehagen. Det kan oppleves veldig sårt for den som ikke blir bedt, dersom de blir delt ut i barnehagen.

Sykdom

Syke barn skal ikke være i barnehagen. De har det best hjemme sammen med foreldrene eller andre barnet er trygg på. Ved sykdom skal barnehagen ha beskjed når barnet ikke kommer.

Dersom barnet blir sykt i barnehagen tar vi kontakt med dere. Det er allmenntilstanden til barnet som er avgjørende. Vi minner spesielt om «48 timersregelen» ved diare og oppkast; Barn SKAL holdes hjemme fra barnehagen dersom det har symptomer og inntil det har gått 48 timer siden siste symptomforekomst. Ved feber holder det at barnet er feberfritt et døgn. Det er foreldrenes ansvar å sørge for at vi til enhver tid har noen vi kan kontakte dersom det skulle skje noe.

Mat og måltider

Søndre Land-barnehagene serverer ett måltid, samt frukt og melk hver dag. Til frokost og eventuelt ettermiddagsmat, må barna ha med seg egen matboks. Ta gjerne med litt ekstra mat dersom barna kommer veldig tidlig i barnehagen. Barnehagene har sine egne dagsrytmer for måltid hvor vi sørger for at hyppigheten mellom måltidene er på ca. 2-3 timer. De yngste barna kan ha behov for mat oftere og dette tilpasses i hver enkelt barnehage.

Klær og utstyr

Barna trenger klær som er tilpasset vær og temperatur. Sjekk jevnlig at de også har tilstrekkelig med skiftetøy på barnets garderobeplass. Husk: merk barnas klær og utsyr med navn. Takk☺!

Trafikk

Barn trenger erfaringer og kunnskap knyttet til hvor de skal gå i trafikken, hvilke regler som gjelder og bruk av sikkerhetsutstyr. Barn trenger også å øve opp syn, hørsel og motoriske ferdigheter for å bli oppmerksom på og takle trafikkenes utfordringer og farer. Trafikkvennene Tarkus og Lyset er barnehagenes faste læringspartner.

FORELDRESAMARBEID

Sammen med foreldrene skal barnehagen ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet skal ha barnets beste som mål.

Foreldrerådet består av alle foreldrene og skal fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til at barnehagen og foreldrene skaper et godt barnehagemiljø. **Samarbeidsutvalget** skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ og skal uttale seg om saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet.

Foreldrene er våre nærmeste samarbeidspartnere og vi jobber mot at de skal føle tillit og trygghet ved å ha barna sine i Søndre Land-barnehagen. Samarbeidet ivaretas gjennom foreldremøter og foreldresamtaler, men hyppig kommunikasjon i hverdagen er den viktigste arenaen.

For å skape en god barnehagehverdag for barna våre jobber vi for at:

- Vi hjelper hverandre med å gjennomføre daglig kontakt i hente og bringesituasjonen. Husk: Gi barnehagen beskjed hvis noen andre enn foreldrene skal hente barnet.
- Informasjon fra foreldre skal blir formidlet til alle som skal ha den. Det er viktig at felles informasjon som blir gitt ut fra barnehagen blir lest.
- Vi sikrer at barnas sykdom og ferie/fridager blir registrert. Husk å gi barnehagen beskjed dersom barnet ikke kommer i barnehagen og overhold fristene for tilbakemeldinger.
- Vi sørger for at barna til enhver tid har hensiktsmessige klær til bruk i lek både inne og ute i all slags vær. Husk å passe på at barna har nok reserveklær i barnehagen. Det er også viktig at barnas klær og utstyr merkes med navn.
- Vi husker å lukke igjen porter etter oss når vi går igjennom dem. Bruk sikkerhetslenken hvis barnehagen har det på sin port.
- Vi sikrer at barna får dekket sine behov for støtte og omsorg dersom det oppstår en spesiell hendelse i deres hverdag. Slike hendelser kan f.eks. være ved alvorlig sykdom, dødsfall eller samlivsbrudd. Barnehagen ønsker å få beskjed om slike hendelser for å ivareta barnet på best mulig måte.
- Vi tar opp saker vi har på hjertet. Vi er avhengig av tilbakemeldinger for å kunne skape en god barnehagehverdag for barna

FAGOMRÅDENE

I rammeplanen har vi 7 fagområder. Barnehagene skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær.

Hvert fagområde dekker et vidt læringsfelt, og vil sjelden opptre isolert. Flere områder er ofte representert samtidig i temaopplegg, og i forbindelse med hverdagsaktiviteter og turer i nærmiljøet. For hvert fagområde er det utarbeidet mål. Arbeidet med fagområdene skal skjer i en progresjon, og skal tilpasses barnas alder, interesser, barnegruppas sammensetning, barnas ulike behov og øvrige forutsetninger. Alle skal få mulighet til å møte utfordringer som svarer til deres utviklingsnivå. Det er barnehagen som utarbeider plan for arbeidet med fagområdene. Her kommer det fram hvordan vi arbeider mot målene i rammeplanen.

Kommunikasjon, språk og tekst Mål: Barna skal få utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. Barna skal leke med språk, symboler og tekst, og det skal stimuleres til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling av begrepsforståelse og et variert ordforråd. Barna skal øve på uttrykke sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter.	Vi arbeider mot målene ved å: • jobbe med estetiske opplevelser - fortelle eventyr, lese bøker og bruke sang og musikk i hverdagen • være gode språklige forbilder og lytte til hverandre, bruke bevisst kroppsspråk, talespråk og tekster • leke med språket i hverdagen, ute som inne - skape språkstimulerende lærings situasjoner • inkludere barna i språkstimulerende aktiviteter, ved å improvisere og eksperimentere med rim regler, sang, rytmer og egne fortellinger • bruke det pedagogiske verktøyet Snakkepakka, og strukturert begrepslæring
Kropp, bevegelse, mat og helse Mål: Alle barn skal utvikle en god selvfølelse i gode relasjoner og oppleve bevegelsesglede og mestring. Barna skal få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.	Vi arbeider mot målene ved å: • legge til rette for at barna kan oppleve mestring og bevegelsesglede gjennom variert aktivitet og lek ut fra egne forutsetninger • ha en dagsrytme som veksler mellom aktivitet og hvile • oppsøke ulike aktivitetsarenaer og naturmiljø ute og tilby et variert lekemiljø inne • La barna medvirke i mat- og måltidsaktiviteter og la barna oppleve matkultur og matglede • gi barna innsikt i matens opprinnelse og veien fra jord til bord og fra mat til måltid

Kunst, kultur og kreativitet Mål: Barna skal få møte et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykk i barnehagen. De skal få arbeide med ulike uttrykksmåter og få oppleve undring og kunstnerisk utfoldelse, gjennom billedkunst, musikk, dans, litteratur og film. Barna skal få oppleve glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet.	Vi arbeider mot målene ved å: • tilgjengeliggjøre ulike formingsmateriell, og motivere barna til å ta det i bruk • la barna prøve ulike teknikker og materialer for å uttrykke seg • Samtale med barna om deres kunst og kulturelle uttrykk – legge vekt på prosess, ikke produkt • gi barna mulighet til å bli kjent med ulike tradisjoner og kulturer • gi barna ulike kulturopplevelser tilpasset alder og interesse
Natur, miljø og teknologi Mål: Barna skal få bruke kroppen sin ut ifra egne forutsetninger i natur og utemiljø til alle årstider. De skal få bli kjent med og lære å bli glad i og ta vare på naturen og i sitt nærmiljø. De skal også få erfaringer som fremmer deres forståelse for ressurser, bevaring, mangfold og bærekraftig utvikling. De skal få eksperimentere med ulike naturfenomener.	Vi arbeider mot målene ved å: • ha faste ute-/turdager for alle avdelinger • bruke nærmiljøet rundt barnehagen • tilpasse turens varighet og lengde til barnas alder og forutsetninger • la veien være målet og undre oss sammen over det som opptar barna • utforske småkryp, spor og sportegn, arter og årstider sammen • formidle turglede og gi gode opplevelser med friluftsliv året rundt i all slags vær • bruke naturen med respekt, høste av det naturen gir oss og ha fokus på hvordan vi kan bevare den
Antall, rom og form Mål: Barna skal lære matematiske begreper, tall og telling, mengder, størrelser og former, vekt og volum. Barna skal utvikle en logisk tankegang gjennom sortering, forhold og plassering i systemer.	Vi arbeider mot målene ved å: • være voksne som ser, hører og bruker begrepene aktivt i barnas lek og i hverdag i barnehagen • konkretisere betydningen av begrepene for barna – ha matematikkbriller på • stille gode spørsmål og stimulere til utvikling av barnas logiske tankegang • jobbe praktisk med å utforske, erfare og leke med tall, former, mengder, vekt og volum • se matematikk i hverdagsaktivitetene våre • spille spill og bruke pedagogisk matematikkmateriell
Etikk, religion og filosofi	Vi arbeider mot målene ved å:

Mål: Lære om religioner og livssyn, verdier, normer og holdninger. Få kjennskap til kristne høytider og høytider og tradisjoner knyttet til religioner og livssyn som er representert i barnehagen.	• markere høytider og tradisjoner knyttet til ulike religioner og livssyn – gjerne gjennom samtale, tekst, bøker, sang eller estetiske uttrykk • bruke markeringene til å skape respekt og forståelse for andre høytider enn ens egne • be foreldrene om råd, tips og erfaringer knyttet til barna og høytiden knyttet til religioner og livssyn representert i barnehagen • øve på toleranse og respekt i hverdagssituasjoner, og samtale rundt filosofiske spørsmål
Nærmiljø og samfunn Mål: Barna skal få medvirke i barnehagens hverdagsliv og lekaktiviteter. Bli kjent med nærmiljøet, lokale tradisjoner, samiske tradisjoner og norske minoriteter. Gjennom leken skal barna få erfaring med samhandling, sosiale ferdigheter og få innsikt i og erfaring med deltagelse i et demokratisk samfunn og i verdenssamfunnet.	Vi arbeider mot målene ved å: • bruke hele nærmiljøet vårt, og oppsøke ulike samfunnsinstitusjoner • formidle lokalhistorie fra vårt område • ha et internasjonalt perspektiv i aktiviteter og pedagogisk arbeid • feire Samefolkets dag • ha barnesamtaler jevnlig • være lydhøre og anerkjennende i møte med barna • ta vare på barnehagens tradisjoner og skape nye i tråd med samfunnets utvikling

Barnehagene kan ha ulike satsingsområder som de fokuserer ekstra på i sitt pedagogiske arbeid, som eksempelvis uteliv og friluftsliv, kunst og kreativitet eller språk. Dette vil komme fram av hver enkelt barnehages planer.

Rammeplanen (2017) forplikter oss til systematisk arbeid med omsorg og relasjon. I Søndre Land ser vi derfor barnehagene våre i et psykologisk perspektiv og er opptatt av kvaliteten på relasjonene de ansatte har til barna. Arbeidet med relasjoner og tilknytning er også folkehelsearbeid og barnehagene er en unik arena fordi her treffer vi nesten alle barn. Vi vet at timene, dagene og årene i barnehagen bidrar til barns psykologiske utvikling og psykiske helse. Norsk og internasjonal forskning er helt klar; de voksnes kompetanse og relasjon til barna er den avgjørende faktoren som skaper gode eller mindre gode barnehager. Kvaliteten på relasjonen mellom de ansatte og barna er altså aller viktigst.

Dette er bakgrunnen for at alle barnehageansatte i Søndre Land kontinuerlig videreutvikler sin relasjonelle kompetanse gjennom Trygghetssirkelen. Trygghetssirkelen bygger på tilknytningspsykologi og hjelper oss som omsorgspersoner til å forstå barna i barnehagen bedre. Modellen brukes over hele verden også for å fremme trygg tilknytning mellom foreldre og barn. Også i vår kommune tilbys foreldre kurs i Trygghetssirkelen/ COS P. Den bevisstgjør oss på hvordan samspillet mellom oss og barna påvirker hverandre. Bevisstgjøring av trygghetssirkelen gir voksne en mulighet til å forstå barns behov enda bedre. Barnehagen utgjør sammen med foreldrene et omsorgskollektiv som skal ruste barna for livene de har foran seg og Trygghetssirkelen er et viktig verktøy for hvordan vi arbeider med omsorg og relasjoner. Trygghetssirkelen hjelper oss til å være større, sterkere, klokere og gode, i møte med barna. Vi ønsker å se hvert enkelt barn innenfra.

Trygghetssirkelen er et visuelt bilde på forholdet mellom barns behov for tilknytning og behovet for utforskning. Vi bruker begrepene «oppe» og «nede» på sirkelen. Når barnet er oppe på sirkelen har de et behov for utforskning og trenger at vi voksne fungerer som en trygg base som støtter barna og fyller deres behov. Oppe på sirkelen kan behovene bl.a. handle om at barna har behov for at de voksne hjelper, passer på og har det gøy sammen med dem. Det er de voksne sitt ansvar å finne ut hvilke behov barna har. Når barna er nede på sirkelen har de behov for tilknytning. Da trenger de voksne som fungerer som en trygg havn. Behovene kan handle om å trøste, beskytte, vise godhet og organisere følelser. Barna beveger seg fram og tilbake på sirkelen i løpet av dagen

Aktive og impulsive barn: Høyt aktivitetsnivå. De kan ha utfordringer med å kontrollere sterke ønsker, følelser og behov.

De forsiktige barna: Er ofte sjenerte og kan bli fort redde for ting. De kan ofte ha behov for å «varmes» opp litt.

Dumphuska: Balansen mellom begrepene større, sterkere, klokere og god. Ved å se for oss en dumphuske kan vi visualisere begrepene «større» og «sterkere» på den ene siden og «god» på den andre siden. I en dumphuske er det lett å vippe til å enten bli for sterk og kald på den ene siden eller til å bli for god og svak på den andre siden. Klokskapen handler om å holde balansen i dumphuska.

Følge barnet når det er mulig: Vi følger og anerkjenner barnets initiativ og behov.

Fylle koppen: Når barnet har behov for lading og et følelsesmessig påfyll.

Få lys i lampen: Barnets tilknytningsbehov kan sammenlignes med en lampe. Når kontakten settes i, lyser lampen og tilknytningen settes i gang. Barnet opplever tilknytningen når de voksne er tilstede for barnet både oppe og nede i sirkelen. Når barnet blir levert i barnehagen drar foreldrene ut sin stikkontakt og de ansatte setter i sin, slik at tilknytningen blir overført.

Haimusikk: Den indre uroen vi kjenner på når barn gjør noe vi synes er vanskelig.

Organisere følelser: å sette ord på og forklare barnas følelser.

Ta tak når det er nødvendig: Det er ikke alltid slik at det å følge barnet er barnets beste. Her må vi som voksne ta ansvar og ta grep når det trengs.

Temperament: hva slags reaksjonsformer vi har.

Tilknytning: En medfødt evne barn har til å søke og holde seg tett i nærheten av kjente voksne for å oppleve trygghet. Tilknytningen dreier seg også om hvordan de voksne kan støtte barna gjennom vanskelige følelser og utforsking i lek.

Trygg base: En voksen som er tilstede for barnet når det er ute på utforsking.

Trygg/sikker havn: En trygg voksen som kan gi hjelp, trøst og nærhet når barnet har behov for det.

Trygghetssirkelens mantra: Større, sterkere, klokere og god.

-Større: Å være en voksen som kan ta grep, organisere, planlegge, forberede og ha kontroll over situasjonen.

-Sterkere: At vi er sterkere enn barna emosjonelt sett. Vi blir f.eks. ikke like sinte som barnet.

-Klokere: Å gjøre kloke valg som voksen sammen med barnet.

-God: At barna opplever oss som vennlige og snille.

Utforskertrang: Barnets behov for å utforske og mestre sine omgivelser. Utforskertrangen henger sammen med tilknytningsbehovet ved at barnet har behov for å føle seg trygg før barnet kan utforske.

HMS OG INTERNKONTROLL

HMS er en forkortelse for helse, miljø og sikkerhet.

Internkontroll: De systemene og rutineene barnehagene har for å sikre at HMS-arbeidet blir utført. Barnehagene har egne sjekklister som vi signerer når vi har utført arbeidet.

Tilsyn: Barnehagemyndighet skal påse at barnehagene driftes jf. lov og regelverk. Utover tilsyn skal barnehagemyndighet gi veiledning til barnehagene.

Beredskapsplan: Alle barnehager skal ha en beredskapsplan for alvorlige ulykker og hendelser. I Søndre land kommune har vi en beredskapsplan som har 1 generell del som gjelder alle barnehager og 1 lokal del tilpasset hver enkelt barnehage.

Brannvern: Målet med brannvern er å forebygge brann. Barnehagene har brannøvelser 2 ganger i året og deltar i den nasjonal brannvernuken hver høst.

ÅRSHJUL

Årshjul med noen sentrale hendelser gjennom et barnehageår.

Du har nå kommet til endes i årets årsplan for Søndre Land-barnehagene.
Vi ønsker å være i utvikling, og jobber for å skape gode og innholdsrike dager for barna våre i Søndre Land.

Dersom du har spørsmål eller forslag til endringer så kontakt oss gjerne!

epost epost@sondre-land.kommune.no